

GAZETA NARODOWA

Pismo narodowe rzymsko-katolickie dla Ludu, poświęcone sprawom wsi polskiej.

Abonament przy odbiorze w eksped. mies. zł. 0,85 kwart. zł. 2,55, z dost. poczt. w koszt. manip. „ 1,04 „ 3,12, pod opaską w Polsce - - - „ 1,00 „ 3,00, w agenturach - - - - - „ 0,95 „ 2,85.

Wychodzi we wtorek, czwartek i sobotę.

Adres Redacji i Administracji: Toruń, św. Katarzyny 4. Telef.: 57, 300 i 888.

Konto czekowe P. K. O. 200 695.

Ogłoszenia przyjmują wszystkie Biura Reklamowe po cenach oryginalnych. Cena za wiersz milimetry na stronie 7-lamowej 10 groszy. Reklamy za wiersz mm. na stronie 4-lamowej 20 gr. Przy powtórzeniach rabat.

Nr 33

Toruń - Poznań, czwartek 17 marca 1927

Rok 5

Prusy Wschodnie w obawie.

(Litwa przed nowymi zagadnieniami. — Pokojowe wpływy Polski. — Niebezpieczeństwo dla Niemiec.)

Pomiędzy Litwą a Polską trwa nieprzerwanie „stan wojenny”, rozdziając oba kraje i narody. Ten nieprzyjazny stosunek jest podsycany raz z Berlina, to znów z Moskwy, lecz w Europie dochodzą politycy do przekonania, że to się musi przedź czy później skończyć. Nie można bowiem mówić o pokoju powszechnym, jeżeli w Kownie litewskim rozbrzmiewają pogroźki wojenne.

Zrozumieli to najpierw Niemcy i już dzisiaj przewidują, że pomiędzy Litwą a Polską musi dojść do jakiegoś porozumienia i zgody. Dla celów polityki niemieckiej byłoby wprawdzie najkorzystniejsze wywołanie rzeczywistej wojny litewsko-polskiej ponieważ powstawały wtedy możliwości zmian terytorjalnych nad Bałtykiem, czego tak gorąco pragną w Berlinie. Lecz dyplomacja niemiecka chce się też przygotować na większe niebezpieczeństwa, a mianowicie na pokójową ugodę Litwy z Polską.

Znawca spraw litewskich, a zarazem korespondent „Berliner Tageblattu” przebywający stale w Kownie, p. Cz. Klötzel, zwraca się za pośrednictwem prasy z ostrzeżeniem do rządu niemieckiego i nawołuje go do czujności („Berl. Tagebl.” nr. 125):

— „Stan wojenny między Polską a Litwą przygniata całą politykę w schodnią. Ale nie wolno też milczeć o tem, że z usunięciem tej jednej sprawy natychmiast wysunie się nowa, którą należy dobrze poznać i postarać się z wczasu (rechtzeitig) o jej rozwiązanie.

Przewidujemy, że pewnego dnia granica wschodnio-prusko-litewska przemieni się faktycznie (jeżeli nie „de jure”) w granicę wschodnio-prusko-polską. Nie wolno też oddawać się złudzeniom, że Polska oprze się pokusom ekspansji w tym kierunku, jeżeli z zewnątrz zabraknie sprzeciwu (wenn Widerstände von aussen fehlen).

Wtedy jednak sprawa korytarza otrzymałaby nowe i rzeczywiste groźne oblicze. W takim bowiem położeniu otwierałyby się przed Polską niebezpieczna pokusa, ażeby sprawę korytarza rozwiązać drogą, wiodącą przez Prusy Wschodnie.”

— („Dann... würde die Korridorfrage ein ganz neues, ein wirklich bedrohliches Gesicht annehmen. Denn für Polen läge in einer derartigen Situation die Versuchung gefährlich nahe, die Frage des Korridors auf dem Wege über Ostpreussen lösen zu wollen.”)

W tych wywodach zamknięte są cele i obawy polityki niemieckiej. Berlin pchał Litwę do wojny z Polską, ażeby na swoich granicach wschodnich mieć sąsiadów pokłóconych i powaśnionych. Dzisiaj cieszyliby się również gdyby Polska chciała zbrojną ręką zagarnąć Litwę dla siebie, ponieważ wywołałoby to ogólne zaniepokojenie w Europie i nadarzyłaby się sposobność zmiany traktatu wersalskiego. Dlatego Niemcy tęsknią do wojny bez względu na to, gdzie wybuchnie i kto ją wywoła.

Boją się natomiast o pokójowego porozumienia Polski z Litwą. Gdyby bowiem do niego doszło, i gdyby Polska rozumnie działała, to wpływy jej byłyby tak wielkie, że granica wschodnio-prusko-litewska stałaby się mogła naprawdę polską w tem znaczeniu, że promienie polskiej kultury i pol-

skiej siły gospodarczej byłyby tam widoczne a może nawet przeważające. I wtedy Prusy Wschodnie znalazłyby się w obrębie wpływów polskiego państwa, jak mała wyspa, bojąc się, ażeby jej nie zalały fale od „korytarza” i od Wilna.

Dla nas, którzy jesteśmy w sprawach terytorjalnych państwa polskiego zwolennikami programu R. Dmowskiego, powyższe obawy niemieckie są dowodem, że rozszerzenie wpływów polskich nad Bałtykiem jest możliwe na drodze nieustannych, lecz pokojowych wysiłków! Nie wolno tylko pomniejszać naszego stanu posiadania i nie wolno osłabiać polskiej ekspansji przez jakieś „federacje”, któreby oddawały obcym państwom w podarunku własne ziemie (np. Wilno!) dla przejednania ich serc!

Niemcy boją się pokoju na wschodzie i pokojowego rozwoju Polski. Dla nich pożądana jest wojna, która może im otworzyć najsmielsze nadzieje na przyszłość. Inne są cele Polski. Nasze państwo może w obecnym położeniu zwiększyć swoje wpływy jedynie pracą pokojową i wysiłkami gospodarczymi. Niestety! Fale strajków, przewrotów buńczucznych pogroźek i amią ciągle państwową linię polityczną i opóźniają rozwój dziejowego programu nad morzem.

Obawy niemieckie dowodzą, że rozwiązanie sprawy Prus Wschodnich podług słusznych żądań polskich byłoby może już dzisiaj aktualne, gdyby nasza dyplomacja umiała wyzyskać koniunkturę europejską.

czeń Gdańska, Polska natomiast osiągnęła większe korzyści w sprawie gdańskiego monopolu tytoniowego.

Sen. Volkman stwierdził z naciskiem, że komitet finansowy Ligi Narodów i Rada Ligi na obecnej sesji poświęciły sprawom gdańskim znacznie więcej uwagi, aniżeli to się działo dotychczas. Sen. Volkman wyraził przekonanie, że wstąpienie Niemiec do Rady Ligi Narodów ma dla Gdańska nadzwyczaj pomyślne skutki.

W końcu swoich wywodów Volkman oświadczył, że mimo to wszystko jednak Gdańsk nie ma żadnego powodu do zbyt wielkiej radości z wyników, osiągniętych w Genewie, zwłaszcza w sprawie pożyczki. Wszystkie pisma niemieckie gdańskie podkreślają, że do szczególnej radości z wyników obrad genewskich niema żadnego powodu.

10 miesięcy bez aktu oskarżenia.

Śledztwo przeciw uwięzionym generałom zostanie zakończone.

Warszawa, 16. 3. (Tel. wł.)

Śledztwo przeciw gen. Rozwadowskiemu nie jest dotąd zakończone. — Wojskowe władze śledcze oczekują protokołu badań jednego ze świadków, który znajduje się we Francji. Dopiero po otrzymaniu protokołu tych badań ma zapadnąć decyzja, czy przeciw gen. Rozwadowskiemu należy wystąpić z aktem oskarżenia lub czy należy go zwolnić z więzienia.

Na ukończeniu jest sprawa gen. Zagórskiego, który stoi pod zarzutem samowolnego przekroczenia budżetu. Sąd przesłał w tej sprawie odpowiednie zawiadomienie do gen. Zagórskiego.

Przeciwko gen. Żymirskiemu śledztwo jest już ukończone. Prokurator przygotowuje akt oskarżenia. Gen. Żymirski dotąd go jednak nie otrzymał.

Z kraju i ze świata.

Żabotyński w Polsce.

Lwów (A. W.)

Bawi tu znany leader międzynarodowego sjonizmu Włodzimierz Żabotyński, twórca legjonu żydowskiego, który podczas wojny światowej wziął udział w walkach po stronie Anglii. Żabotyński jest propagatorem rewizjonizmu sjonistycznego i w tym też celu przybył do Polski.

Ekspert fabrykatów łódzkich.

Łódź, (A. W.)

Fabryki łódzkie wysłały w ciągu lutego zagranicę 440 tysięcy kg. towarów włókienniczych ogólnej wartości 4,4 milj. zł. W stosunku do stycznia rb. wzrost eksportu wynosi około 400 tysięcy zł. Bardzo wydatnie ożywiły się obroty handlowe z Rumunją oraz z północnymi Chinami.

Wśród Białorusinów.

Wilno (A. W.)

W najbliższym czasie ukażą się cztery nowe wydawnictwa białoruskie przeważnie o zabarwieniu radykalnie lewicowym. „Ridni Hołmy”, „Deswit” i „Socka”. Poza tem ukazywać się ma miesięcznik dla młodzieży „Zaranka”. Zaznaczyć należy, że ruch wydawniczy wśród Białorusinów ożywił się ostatnio bardzo intensywnie, przenosząc znacznie podobne ożywienie, panujące wśród wydawnictw ukraińskich.

Ze zjazdu biskupów polskich.

Dziś rozpoczął się zjazd biskupów polskich w obecności ks. prymasa Hłonda i kardynała Kakowskiego. Omawiane są wewnętrzne sprawy kościelne, poza tem jednakże zjazd zamierza wypowiedzieć walkę upadkowi moralności i obyczajów w społeczeństwie. W zjeździe bierze udział 13 księży i 13 biskupów.

Zaprzeczenie o koncentracji wojsk.

Polska Agencja Telegraficzna upoważniona jest do katerygicznego stwierdzenia, że wiadomości, podane przez „Vossische Ztg.”, jakoby w związku z ostatniem zajęciem na granicy polsko-litewskiej władze polskie miały skoncentrować trzy pułki na tej granicy, — są całkowicie zmyślone.

W Berlinie więcej bezrobotnych niż w całej Polsce.

Według urzędowych danych statystycznych położenie na rynku pracy w Berlinie pogorszyło się znacznie. Liczba bezrobotnych w Berlinie wynosi obecnie 283 800 tj. więcej niż w całej Polsce.

Przychwycenie niebezpiecznego bandyty.

Na rozkaz mńskiej czerezwyczajki mordował w Polsce działaczy przeciwkomunistycznych.

Białystok (A. W.)

Donoszą z Bielska, iż zaareztowano tam jednego z najniebezpieczniejszych bandytów Aleksandra Bajdę. Bajda pod konwojem przewieziony został do Białegostoku, gdzie osadzono go w więzieniu. W czasie śledztwa

Bajda złożył sensacyjne zeznania, w których stwierdził, iż kilka z popełnionych przez niego morderstw dokonane zostało z dyrektywy mińskiego GPU. Między in. zamordowany w ten sposób został brat znanego gen. Bułak - Bałachowicza.

Gdy się kłóć ministrowie.

Finansowe sprzeczki między ministrami skarbu Prus i Niemiec. — Protekcja rozrachunkowa. — Języczek u wagi chwije się.

Berlin, 15. 3. (PAT.)

Na dzisiejszem posiedzeniu komisji podatkowej Reichstagu doszło do ostrej dyskusji między ministrami finansów Rzeszy i Prus. Pruski minister finansów w swoim przemówieniu na komisji, w której ma prawo brać udział oświadczył, że projekt rozrachunku między skarbem Rzeszy a poszczególnymi krajami związkowymi proteguje w nadzwyczajny sposób jeden kraj, krzywdząc natomiast wszystkie inne.

Charakterystyczną rzeczą było, że w dyskusji tej przedstawiciel zjedno-

czenia gospodarczego, które wprawdzie nie wchodzi bezpośrednio do koalicji rządowej, jednak rząd obecny popiera i stanowi w obecnym układzie sił języczek uwagi, — wyraził bardzo poważne zastrzeżenia swojego stronnictwa co do projektu rządowego, atakowanego przez pruskiego ministra.

W związku z tem dzienniki lewicowe wyrażają przekonanie, że debata nad rozrachunkiem z poszczególnymi krajami potrwa jeszcze długo i że jest wątpliwe, czy budżet Rzeszy będzie mógł być zatwierdzony przed 31-go b. m.

Im więcej dostają tem więcej żądają.

Gdańszczanie niezadowoleni z wyników sesji Rady Ligi Narodów.

Gdańsk, 15. 3. (Tel. wł.)

Na dzisiejszem posiedzeniu komisji ogólnej sejmku gdańskiego senator Volkman, który powrócił w sobotę z Genewy, wygłosił obszerny sprawozdanie o naradach genewskich w sprawie sanacji finansów gdańskich.

Sen. Volkman podkreślił na wstępie, że w myśl metod genewskich Polskę skłoniono do ustępstw z jednej strony, a Gdańsk z drugiej. Sprawę polsko - gdańskiego układu celnego Rada Ligi Narodów, zdaniem sen. Volkmana, rozstrzygnęła po myśli ży-

Jak w Gdańsku „dążą do porozumienia“ z Polską.

Sen. Ziehm podburza na publicznych zgromadzeniach przeciw Polsce.

Gdańsk, 15. 3. (PAT.)

W ubiegłą sobotę odbyło się w Tienhofie zgromadzenie okręgowe partii narodowo - niemieckiej, na którym senator Ziehm wygłosił przemówienie, atakując w sposób bardzo ostry Polskę. Sen. Ziehm starał się zrzucić na Polskę odpowiedzialność za wszystkie niepowodzenia Gdańska i podburzał przeciwko niej zebranych. Dalej potępiał w ostrych słowach politykę porozumienia, uprawianą wobec Polski przez poprzedni senat, albowiem poli-

tyka ta doprowadziła tylko do pogorszenia się sytuacji Wolnego Miasta. Wkońcu sen. Ziehm wykazywał, że Polska wcale nie pragnie porozumienia z Gdańskiem.

Należy wyrazić ubolewanie, że na tego rodzaju antypolskie wystąpienia pozwala sobie członek senatu Wolnego Miasta tem bardziej, że wystąpienie takie z pewnością nie przyczyni się do poprawienia stosunków Wolnego Miasta z Polską.

Demonstracja, która się nie udała.

Związek Ludowo Narodowy bierze lewicę polską w obronę przed napaściami mniejszości narodowych.

(Od własnego korespondenta).

Warszawa, 16. 3.

Komisja administracyjna prowadziła wczoraj dalej rozprawę nad ustawą o samorządzie miast. Zaraz na wstępie posłowie mniejszości narodowych, a mianowicie Inslar, Kronig, zasypali przewodniczącego całą masą pretensyj formalnych co do zwolnienia posiedzeń, prowadzenia protokołu i t. d. Była to tylko przygrywka, ponieważ po wyjaśnieniach przez przewodniczącego komisji wszystkich zarzutów pos. Inslar odczytał imieniem wszystkich mniejszości narodowych oświadczenie, w którym na podstawie kłamliwych lub tendencyjnych argumentów atakował lewicę polską, a głównie socjalistów za poczynienie koncesyj prawicy na niekorzyść mniejszości. Zakończył oświadczeniem, że mniejszości nie będą brały udziału w pracach komisji, poczem pos. Inslar, Kronig, Chrucki i Ilkow opuścili salę. Socjaliści zażądali przerwania posiedzenia, czemu się sprzeciwił imieniem prawicy pos. Kozłowski, wobec czego przewodniczący pos. Putek zarządził tylko małą przerwę celem dania możliwości P. P. S. naradzenia się

nad sytuacją. Po podjęciu obrad pos. Ptągiel złożył imieniem swego klubu oświadczenie, że interesy mniejszości słowiańskich i Żydów w sprawie samorządu nie są jednolite, że socjaliści uznając do pewnego stopnia pretensje mniejszości słowiańskich, uważają taktykę Żydów jako grę polityczną, której celem jest niedopuszczenie do uchwalenia ustaw samorządowych i utrzymania przywileju Żydów, wynikającego z systemu kurjalnego w Małopolsce.

Następnie zabrał głos pos. Kozłowski, charakteryzując taktykę mniejszości, idących pod komendą żydowską, jako szantaż polityczny, zmierzający do uniemożliwienia rozwiązania zagadnienia samorządów w sposób zabezpieczający interes państwa. Również zaprotestował przeciw kłamliwym argumentom deklaracji pos. Inslera.

Po przystąpieniu do meritum rozpraw zatwierdzono sprawozdanie podkomisji co do przepisów o łączeniu, podziale, tworzeniu i znoszeniu gmin miejskich.

Sejm domaga się od rządu zreformowania kas chorych.

Rząd nie okazuje w tym kierunku żadnej ochoty.—Wniosek Związku Ludowo-Narodowego.

Warszawa 16. 3. (tel. wł.)

Na wczorajszym posiedzeniu sejmowej komisji ochrony pracy min. Jurkiewicz w dłuższym przemówieniu zreferował projekty rządowe o zakresie długoterminowych ubezpieczeń społecznych. Ze słów ministra oraz z przedłożonego projektu wynika, że ministerjum pracy nie ma zamiaru zreformować kas chorych, których działalność wywołuje powszechne oburzenie i protesty.

Ponieważ jedną z największych wad obecnej ustawy jest monopol tych kas w zakresie leczenia, więc sfery pragnące poprawy stosunków w tej dziedzinie oddawna wysuwają postulat wprowadzenia zasady na mocy której mogłyby powstawać kasy „zastępcze“, dające te same świadczenia, co kasy terytorjalne.

Po przemówieniu ministra rozwinęła się dyskusja, podczas której pos. Treпка (ZLN) zgłosił rezolucję następującą:

„Sejmowa komisja ochrony pracy po zapoznaniu się ze sprawozdaniem ministra o stanie prac nad scalaniem ubezpieczeń społecznych, wzywa rząd do wprowadzenia w projekcie o ubezpieczeniu społecznym przepisów, umożliwiających tworzenie zastępczych kas i zakładów ubezpieczeń społecznych.“

Rezolucja ta została uchwalona większością 12 głosów przeciwko 7. Za wnioskiem głosowali przedstawiciele: Zw. Lud. Nar. Chr. Nar., Chr. Dem., Piasta i Koła Żyd. Przeciw PPS., NPR. i Wyzw.

Ciekawe jest, czy rząd dostosuje się do tak wyraźnie zaznaczonej woli Sejmu?

Co będzie z Sejmem?

Poomacku chodzi rząd w sprawie rozwiązania izb ustawodawczych.

Co mówi konstytucja? — Zwolnienie sesji nadzwyczajnej. — Pogłoski o przedłużeniu kadencji. — Z konwentu senjorów sejm.

(Od własnego korespondenta).

Warszawa, 16. 3.

Nadchodzi termin zakończenia prac budżetowych przez parlament. Co potem będzie z sejmem? Nad tem pytaniem zastanawiają się i parlamentarzyści i rząd. Wedle postanowień konstytucji od 1 listopada do 31 marca powinna trwać zwyczajna sesja budżetowa parlamentu. Zdaje się, iż rząd nie ma zamiaru za-

mykać po uchwaleniu budżetu sesji parlamentarnej, jakkolwiek słyhać głosy, iż rząd gotów jest to uczynić; te same wszakże głosy dodają zaraz, iż, gdyby to nastąpiło, to około świąt Wielkanocnych zostanie przedstawiony p. Prezydentowi wniosek, podpisany przez jedną trzecią członków sejmów, żądający na zasadzie konstytucji zwolnienia sesji nadzwyczajnej.

O wiele ciekawszą jest kwestja, kiedy rząd zdecyduje się na rozwiązanie sejmów i zarządzanie nowych wyborów. Pod tym względem panuje zupełna dowolność pomysłów i domysłów, faktycznie zaś nikt nie wie wie pozytywnego. Prawdopodobnie w tej mierze niema żadnych poglądów, ustalonych w rządzi samym. Nieraz daje się słyszeć głos, wypowiadający się za przedłużeniem kadencji obecnego sejmów. Mówiono nawet, iż należałoby przedłużyć mandaty sejmów o dwa lata.

Podobno rząd nicby przeciw temu nie miał. Gdyby w rządzi panował taki pogląd, byłby on zrozumiały: rządowi chodziłoby o to, by mógł jak najdłużej rządzić przy pomocy pełnomocnictw, które, jak wiadomo, wygasają z chwilą zebrania się nowego sejmów. Jednakże urzeczywistnienie takiego projektu pociągnęłyby musiało zmianę konstytucji, a na to nie znalazłoby się w sejmie odpowiednia większość kwalifikowana, jeśli by wogóle znalazła się większość normalna. W kołach parlamentarnych odnoszą się do tego pomysłu losy sceptycznie.

Z konwentu senjorów.

Po południu wczoraj zebrał się konwent senjorów, na którym marszałek Rataj przedstawił zebranym program prac

Izby. Najbliższe posiedzenie odbędzie się, jak już donosiliśmy, dn. 22 bm. we wtorek o godz. 4-ej po poł. Na porządku dziennym znajdują się poprawki budżetowe senatu a także rezolucje. Gdyby wpłynęły do tego czasu sprawozdania Najwyższej Kontroli Państwa z wykonania budżetu, marszałek postawi je na porządku dziennym. Poza tem znajduje się jeszcze parę ustaw ratyfikacyjnych, wniosek o samorozwiązalność sejmów, projekt ustawy o zgromadzeniach. Do tego można dołączyć jeszcze ustawy samorządowe, a również projekt zmiany ordynacji wyborczej, o ile komisja uchwali. Marszałek uważa, iż gdyby nawet całokształt ustaw samorządowych nie był całkowicie przez komisję rozpatrzony, sejm winien rozważyć ustawę o samorządzie gminnym. Tego ostatniego punktu widzenia nie podzielali wprawdzie posłowie Kiernik i Chrucki (Ukr.), marszałek był jednak innego zdania.

Na zapytanie pos. Czapińskiego (PPS), czy posiada jakiegokolwiek informację o zamiarach rządu wobec obecnej sesji sejmowej—marszałek odpowiedział, iż żadnych informacji nie posiada, ale sądzi, że rząd uwzględni szeroki zakres prac, który został ustalony na posiedzeniu konwentu senjorów.

Zmiana ordynacji wyborczej wisi między biernością rządu a uporem lewicy polskiej.

Komisja konstytucyjna obraduje. — Wniosek posła Głabińskiego o zapewnienie reprezentacji polskiej na ziemiach wschodnich. — Tajemnicza maska rządu.

Warszawa, 16. 3. (Tel. wł.)

Wskutek kapitulacji lewicy i jej decyzji współdziałania w pracach komisji na wczorajszym posiedzeniu komisji konstytucyjnej dokonano na wniosek posła Kiernika i Popiela uzupełnienia komisji, którą stanowią pp. Głabiński, Prószynski (Z. L. N.), Dubanowicz (ChN.), Bryła (CHD.), Kiernik (Piast), Popiel (NPR), Bagiński (Wyz), Polakiewicz (Zw. Chl.), Czapiński (PPS), Schreiber (kl. żyd.), i Chrucki (ukr.).

Podkomisja ta zebrała się po południu. Referent pos. Głabiński przedstawił następujące formuły zabezpieczenia reprezentacji polskiej na ziemiach wschodnich:

A. Utworzenie 6 okręgów wyborczych na ziemiach wschodnich, a mianowicie: 1) okręg z dotychczasowych 48, 49, 51 (Przemysł, Sambor, Lwów z wyłączeniem miasta Lwowa, stanowiącego okręg samodzielny, dotąd 50); 2) okręg z okr. 52 i 53, pokrywających się niemal z województwem stanisławowskim; 3) okręg pokrywający się z okr. 54 i 55, odpowiadający województwu tarnopolskiemu; 4) okręg, obejmujący dotychczasowe okr. 56, 57 i 58, odpowiadający województwu wołyńskiemu; 5) okręg, obejmujący okr. 59 i 60, odpowiadający Polesiu oraz 6) okręg, stanowiący dotychczasowe dwa okręgi 61 i 62, odpowiadające województwu nowogródzkiemu.

B. W okręgach tych znalazłaby zasto-

scowanie zasada „vote limite“ tj. głosów ograniczonych. Polega ona na tem, że wyborca na karcie wybiera głos na trzech najwyższych kandydatów, choćby na okręg przypadało więcej mandatów.

C. W tych okręgach byłby dopuszczalny związek list dla stronnictw mniejszości etnicznych.

Po krótkiej dyskusji obrady podkomisji odroczone do dzisiaj g. 4.30 pop. Sprawa reformy ordynacji wyborczej natrafiła w dalszym ciągu na poważne trudności a to ze względu na stanowisko lewicy, która bezwzględnie oponuje przeciwko obniżeniu ilości mandatów.

Zachowanie się rządu w dalszym ciągu jest pełne tajemniczości. Opowiadają, iż szef gabinetu cywilnego premiera p. Grzybowski ma wyjechać do Paryża w celu zapoznania się z francuskimi projektami zmiany ordynacji wyborczej, iż w prezydium ministrów toczą się narady nad sposobami zmiany ordynacji; z drugiej zaś strony wybitni reprezentanci MSWewn., którzy powinni być poinformowani o stanie rzeczy, kategorycznie oświadczają, iż żadnych prac przygotowawczych niema, gdyż rząd nie postąpi pod tym względem pełnomocnictw.

Zdaje się jednak, iż praca komisji konstytucyjnej posiada ten pozytywny skutek, iż wyprowadzi, jeśli już tego nie uczyniła, rząd ze stanu bierności.

Kronika telegraficzna

Wytoczyć skargę przed Ligą Narodów.

Berlin, 15. 3. (PAT.)

Na dzisiejszym posiedzeniu sejmów pruskiego poseł Baczewski wyraził ubolewanie, że państwo pruskie dotychczas nie szanuje praw mniejszości, w zakresie szkolnictwa. Wbrew zapewnieniom przedstawicieli rządu, że nauka czytania i pisanie w języku polskim zostanie wprowadzona z chwilą wplynięcia odpowiedniej ilości zgłoszeń dzieci, dotychczas w regencji Pily i Kistrzynia nie wprowadzono tego rodzaju nauki.

Niezadowoleni Niemcy górnośląscy.

Berlin, 15. 3. (tel. wł.)

Najpoważniejszy dziennik demokratyczny w Niemczech „Frankfurter Ztg.“ donosi z Bytomia, że górnośląskie niemieckie koła miarodajne uważają decyzję genewską w sprawie szkolnictwa mniejszościowego na G. Śląsku za nie zadowalającą. Rozwiązanie genewskie nie odpowiada ani postanowieniom umowy genewskiej w sprawie G. Śląska, ani też decyzji prezydenta Calondera.

Sowiety uznają rząd kantoński?

Waszyngton, 15. 3. (Pat.)

Agencja Reutersa notuje pogłoskę, według której rząd sowiecki postanowił uznać rząd kantoński jako faktyczny rząd chiński.

Budżet marynarki angielskiej przyjęty w izbie gmin.

Londyn, 15. 3. (Pat.)

Izba gmin po odrzuceniu poprawek partji pracy, zmierzających do ograniczenia stanu liczebnego floty, przyjęła budżet marynarki.

Wyzwolenie przeciw ministrom.

Warszawa, 16. 3. (Tel. wł.)

Na wtorkowym posiedzeniu sejmów znajdują się na porządku dziennym prawdopodobnie wnioski Wyzwolenia, którego członkiem jest poseł min. Miedziński, o wyrażenie wotum nieufności ministrom Meyszowiczowi i Niezabytowskiemu, którzy zasiadają w tym samym rządzie, w którym i min. pos. Miedziński.

Ze sfer rządowych słyszeliśmy dotąd głosy o bezwzględnej solidarności całego gabinetu. Jak się ona przedstawia w tej ilustracji? ...

Powrót p. Staniewicza

Dziś rano powrócił z Wiednia do Warszawy p. minister reform rolnych prof. dr. Staniewicz.

16. III. Bank Polski płacił za:

Dolary amerykańskie	-	8,89
Marki niemieckie	-	211,48
Guldery gdańskie	-	172,40
Franki szwajcarskie	-	171,81
„ francuskie	-	34,83
Funtzy szterlingów	-	43,38

Z życia Tow. Gimn. „Sokół”

(Dzielnica pomorska, okr. IV. toruński.)

Ćwiczenia przysposobienia wojskowego
— Nowy naczelnik związkowy. — Wycieczka kolarska do Lwowa.

Ćwiczenia P. W. obowiązują w sokolstwie narówni z ćwiczeniami Wych. Fiz. i tworzą jedną całość programu z wszelkimi innymi ćwiczeniami uprawianymi w sokolstwie. Nie wolno jest uprawiać wyłącznie ćwiczeń Wych. Fiz. lub sportowych z pominięciem ćwiczeń P. W. i odwrotnie.

Do uprawiania ćwiczeń P. W. są obowiązani nie tylko młodzież ale także d. starsi, nie wojskowi i wstąpieni wojskowi. Sokolstwo jest zrzeszeniem pracującym nie dla korzyści własnej, lecz jest organizacją powstałą z konieczności narodowych działającej dla podniesienia siły i potęgi państwa polskiego i jako taka musi program swój dostosować do potrzeb, aktualnych państwa. Przewodnictwo okręgu apeluje do druhów starszych, aby ci czynnym udziałem w ćwiczeniach dali przykład młodzieży a moralnym poparciem na każdym kroku podkreślali potrzebę ćwiczeń P. W. Nie narzekajmy na młodzież powojenną lecz czynnym przykładem dajmy jej odczuć, że to, co mówią usta, pochodzi z głębi serca polskiego.

Ćwiczenia przedporobowych odbywać się będą jedną godzinę w tygodniu, a ćwiczenia rezerwistów jedną godzinę na dwa tygodnie.

Ćwiczący są obowiązani przybywać na ćwiczenia regularnie i punktualnie. Wymaga tego systematyczność ćwiczeń, dobre imię gniazda i dobro osobiste ćwiczącego. — Za regularne uczęszczanie na ćwiczenia i za dobre ukończenie szkoły rekruta w ćwiczeniach P. W. w Sokole druhowie zaciągnięci do służby czynnej otrzymują daleko idące ulgi, o ile w ciągu roku jednego nie opuszczą 10 lekcji bez usprawiedliwienia.

Wobec zrzeczenia się przez naczel. Świątkiewicza obowiązków nacz. Zw. Przewodnictwo Zw. powołało naczel. Fazanowicza do objęcia funkcji naczelnika Związku.

Oddział kolarski gniazda toruńskiego zdecydował wycieczkę rowerami do Lwowa na 60-tą rocznicę. Zachęca się oddziały kolarskie całego Okręgu do przyłączenia się do tej wycieczki trwającej 1 tydzień. — Termin zgłoszeń 1. kwietnia

Oświata ludu dokonywa cudu!

Zjazd oświatowy T. C. L. w Tczewie.

Pod powyższym hasłem otwiera Towarzystwo Czytelni Ludowych na Pomorzu swój doroczny zjazd oświatowy, który odbędzie się w czwartek, 17-go marca br., w Tczewie w sali „Grand Hotel” przy ul. Pocztowej. — Tow. Czytelni Ludowych spełnia wierne zadanie szerzenia polskiej kultury za pośrednictwem polskiej książki, pragnie, by oświata kaganiec rozpalili się i pod ostatnią strzechą.

Nie śmiemy przeto wątpić, że prócz zapewnionego udziału bardzo wybitnych osobistości świata naukowego zaszczą zjazd oświatowy swoją obecnością jak najliczniej szanowni przedstawiciele władz, szkolnictwa, towarzystw i wszelkich instytucji społeczno-kulturalnych.

Zdrowa oświata — odrodzeniem społeczeństwa! Niech Pomorze w krzewieniu jej stanie w Polsce na pierwszym miejscu.

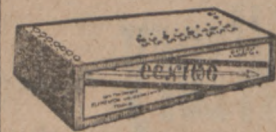
Sekretariat T. C. L.
na Pomorze.

Przed kurtyną.

„Lohengrin” na scenie toruńskiej.

Ten wspaniały muzyczny - dramatyczny poemat tytana muzyki — R. Wagnera, zapoczątkował cykl wagnerowskich dramatów muzycznych, przejawiających się w użyciu tonacji charakteryzującej poszczególne osobistości dramatu „rycerza bez skazy”, w napięciu dramatycznym akcji, zespilonę w jedną granitową całość z uwerturą i t. d.

Przechodząc do obsady głównych partii, należy przede wszystkim wymienić p. Kowalskiego, który z powierzonego sobie „Lohengrina” potrafił wydobyć wszystkie szczegóły, charakteryzujące „Łabędziego rycerza”. Partję Elzy objęła p. Kałuska; artystka ta, będąca ozdobą naszej sceny — świeciła niedawno triumfy w Poznaniu, który jednogłośnie przyznał jej wysoki stopień doskonałości artystycznej, dającej nam pełną gwarancję, że „Elza” na scenie toruńskiej zbliży się bardzo do ideału doskonałości. Te same pewniki sprowadzić można do partii Ortrudy, złożonej w niezawodne ręce p. Czarlińskiej, mającej ustaloną, a zasłużoną opinię doskonałej śpiewaczki nie tylko w Toruniu, ale daleko poza granicami kraju. P. Krugłowski wystąpi w podwójnej roli reżysera i hrabiego Telarmunda, inkarnując tę partję z właściwym sobie umiarem artystycznym, cechującym wszystkie jego kreacje. Śpiewowy głos i żywa, aktorska plastyka Bolki zsumują się dodatnio w postaci szlachetnego króla Henryka Ptasznika, a wszystko na tle pomysłowych dekoracji Rysiewskiego, pod patronatem muzycznym twórcy opery pomorskiej — dyr. Jerzego Bojanowskiego, z dziełnie mu sekundującym w tym artystycznym wysiłku p. K. Lewickim.

Baczność!

Radio-Amatorzy!

Baterie anodowe „Ogniwo” niezrównanej dobroci. Prosimy się przekonać. Do nabycia we wszystkich składach radio-technicznych.
k 3206

RADJO

Warszawa Fala 1111 m.

15.00—15.25: Komunikaty: gospodarczy i meteorologiczny. 15.30—17.00: Stacja nieczynna. 17.00—17.25: Odczyt p. t. „Ogródki na piasku”, wygłosi prof. Edmund Jankowski. 17.30—17.55: „Wśród ks. ażeł”, prof. Henryk Mościcki. 18.00: Transmisja muzyki tanecznej z kawiarni „Gastronomia”. 18.40—19.00: Rozmaitości. 19.00—19.25: 11-ta lekcja kursu elementarnego języka angielskiego. 19.30—19.45: Komunikat rolniczy. 19.45—20.10: Odczyt p. t. „Dlaczego mamy tak wiele gruźlicy”, Dr. Mieczysław Ganta. 20.10—20.30: Przerwa. Przepuszczalnie komunikaty. 20.30: Koncert wieczorny. Wykonawcy: Orkiestra P. R. pod dyr. Józefa Ozimnińskiego, p. Lucjan Budkiewicz (wioloncze'a) i p. Matylda Polńska - Lewicka (śpiew). 1. Stanisław Moniuszko: Uwertura symfoniczna „Bajka” — wykona orkiestra. 2. Stan. Moniuszko: „Gdyby rannym słońciem” — arja z op. „Halka” — odśpiewa p. Matylda Polńska-Lewicka. 3. St. Moniuszko: a) Elegja. b) Tańce góralskie z op. „Halka” — wykona orkiestra. 4. St. Moniuszko: Uwertura do op. „Hrabina” — wykona orkiestra. 5. Moniuszko: Polonez z op. „Hrabina” — wykona p. Lucjan Budkiewicz. 6. a) Arja z op. „Hrabina”. b) Arja „Do grobu trwać” — z op. „Straszny Dwór” — odśpiewa p. Polńska-Lewicka. 7. a) Piotr Maszyński: Kolyśanka. b) Wl. Zelenki: Śpiew Wizuna i pochod kapłanów z op. „Stara Baśń”. c) Noskowski: Fragment z op. „Livia Quintilla”. d) Z. Noskowski: Marsz Ks. Józefa Poniatowskiego — wykona orkiestra. Sygnal czasu. — Komunikaty prasowe.

Hamburg (394) i Koenigs. (1250).
20.00: Tańce klasyczne (m. in. Chopin, Pa-derewski, Smetana).

Wrocław (315).

20.15: Koncert na fisharmonjum.

Frankfurt (428).

16.30—17.45: Utwory Rimskiego-Korsakowa (orkiestra salonowa i śpiew).

Królewiec (329) i Gdańsk (272).

20.00: Wczór Griega (śpiew, skrzypce, fortepian, kwartet).

Langenberg (468).

20.15—22.00: Koncert orkiestrowy (Moszkowski, Drigo, Czajkowski „Łabędzie jezioro”, Dohnanyi).

Londyn (381) i Davenport (1600).

21.00: Koncert narodowy z Albert Hall pod batutą Honeggera. I. Honegger, Król Dawid. 20.35: II. Holst, Brzask roku, Honegger „Pacific 231”.

Wiedeń (517 i 577).

21.05: Muzyka francuska i rosyjska (śpiew, fortepian, kwartet).

Budapeszt (555).

22.00: Muzyka cygańska.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Przemiany w życiu gospodarczym.

(Produkcja i konsumcja).

Spółczesność nasze pogrążone jest obecnie w stadium ogólnej apatii. Osiabło nawet roznamiętnienie polityczne. Kwestje ekonomiczne zaś nie znajdują dzisiaj prawie żadnego oddźwięku. Szerokie masy zadowolone fakt ustabilizowania się złotego, że — jakos tam sobie radzi nasz przemysł i handel z trudnościami produkcji, zbytu i kredytu, Przemiany zaś odbywające się na rynkach zagranicznych, nie dochodzą do nas prawie nigdy.

Tymczasem zaś odbywa się tuż za naszą granicą zachodnią gorączkowy proces konsolidacji przemysłu i handlu. Jedną z tych spraw, która wszedłszy w Niemczech już od miesięcy w okres realizacji, nie urzestaje być jednakowoż tematem namiętnych dyskusyj szerzkiej sfer gospodarczych, jest kwestja „finansowania konsumpcji”.

Okres wojny wszechświatowej wywołał radykalne zmiany w wielu z tych zasad ekonomii społecznej, która uważano za fundamenty prawdy.

Lata przedwojenne stały pod hasłem zwiększenia produkcji. Patrząc wstecz, widzimy, że przemysł wykorzystując najnowsze zdobycze techniki i wiedzy, rozrastał się wszędzie, że rozrastał się rozumnie, to znaczy, iż powstawał albo w najbliższym sąsiedztwie surowców lub konsumenta. W każdym razie obierał pozycję taką, by produkcja rozchodzić się mogła po linii najmniejszego oporu.

Ośrodkiem kombinacji kapitalistycznych było dążenie do poniesienia produkcji. Począwszy od r. 1897 widzimy ogromny jej rozrost. Wszędzie powstają nowe fabryki. Potęguje się w międzynarodowej, niczem niekrepowanej walce wyścig o zdobycie rynków zbytu. Pojemność ich powiększono przez planową i celową politykę handlową nie tylko terytorjalnie, lecz przez świeżo obudowany względnie nawet sztucznie wytworzony popyt.

Poza nawiasem wszelkich obaw leżała do r. 1914 myśl, by terytorja produkująca surowce mogły przez własne uprzemysłowienie się utrącić hegemonję przemysłu europejskiego. Zbyt silną czuła się Europa jako wierzyciel całego prawie świata. Przedewszystkiem wierzone wtenczas, iż przemysł europejski zdystansował wszystkie inne kraje pod względem organizacji, techniki i doświadczenia. Konsumcja była problemem drugorzędym. Pojawiające się od czasu do czasu regularne kryzysy zbytu uważano za wynik popelnionych błędów organizacyjnych.

Sądono bowiem, że nigdy nie może dojść do nadmiaru wytworów, bo ilość ich jest ograniczona, podczas gdy potrzeby są nieograniczone. Co więcej, twierdzono, iż w razie faktycznego nadmiaru w jakiejś gałęzi produkcji będzie najlepszym środkiem na to zło właśnie zastosowanie zwiększonej produkcji w innych gałęziach. Teoria ta jest znana pod nazwą „prawo zbytu”. Postawił ją Jan B. Say twierdząc, że „każdy wytwór znajduje dla siebie zbyt tem łatwiej, im większą będzie ilość i różnorodność innych towarów. Szybkiem tętnem pulsowało wówczas życie gospodarcze.

Rzeczą jest jasną, że polityka ekonomiczna nastawiona pod tym kątem wszechświatowym musiała usunąć na drugie miejsce wewnętrzny rynek jako odbiorcę wytwórczości przemysłu leżącego w obrębie danego państwa. Hegemonję rynku wszechświatowego musiał się podporządkować rynek lokalny.

Produkcja spirytusu w Polsce.

W szeregu pism codziennych ukazywały się ostatnio fałszywe wiadomości o produkcji spirytusu w kampanji r. 1925/26. W okresie tym 1347 czynnych gorzelní wyprodukowało 625.995 hektolitrow 100° spirytusu, podczas gdy w poprzedniej kampanji (1924/25) 1283 uruchomionych gorzelní wyprodukowało 720.662 hektolitrow spirytusu 100°. (Pat.)

Konwersja niemieckich pożyczek państwowych.

W czasie od 15. lutego do 30. czerwca r. b. wymienia się na nową pożyczkę konwersyjną te obligacje niemieckich pożyczek państwowych przedwojennych, wojennych i powojennych, które nabyto dopiero po 1. lipca 1920 r., wzgl. takie, które były w posiadaniu obecnych posiadaczy już przed wymienionym terminem, lecz wskutek niezgłoszenia ich w czasie prekluzyjnym straciły prawo do konwersji uprzywilejowanej.

Za nom. mk. 1000 — przedwojennych albo wojennych pożyczek państw. niemieckich lub za nom. mk. 1500, — niem. pożyczki premjowej z r. 1919 (Deutsche Spar-Anleihe) otrzymuje posiadacz nom. mk. 25. — nowej niemieckiej pożyczki konwersyjnej bez uprawnień do losowania. W stosunku do pożyczek niemieckich państwowych powojennych (inflacyjnych) obowiązują inne stawki wymiany, o których dowiedzieć się można w jednym z banków pośredniczących.

Wymianie podlegają wszelkie bezpośrednio pożyczki Rzeszy Niemieckiej (Deutsche Reichsanleihen) jak również wszelkie pożyczki niemieckich państw związkowych (Staatsanleihen) i to: pruskie, hanowskie, bawarskie, wirtemburskie, badeńskie, heskie, meklemburskie, oldenburskie i waldecko-pyrmonckie.

Do każdego piaszcza obligacji dołączyć trzeba odnośny talon kuponowy, wzgl. o ile talonu z jakiegokolwiek bądź powodu dostarczyć nie można, należy do każdej obligacji dołączyć osobny arkusz z wydu-maczeniem braku talonu, podając w nagłówku literę, serję i numer danej obligacji.

Wymianą powyższych obligacji zajmują się u nas oprócz wszystkich instytucji bankowych niemieckich następujące banki polskie: Bank Kwilecki, Potocki i S-ka, Poznań, Aleje Marcinkowskiego 11, Bank Przemysłowców, Poznań, Stary Rynek 73—74, Bank Związku Spółek Zarobkowych, Poznań, plac Wolności 15, Komunalny Bank Kredytowy, Poznań, ul. 27. Grudnia 8.

Chcąc uniknąć strat, powinny osoby, posiadające jakiegokolwiek papiery wartościowe niemieckie, zwrócić się we własnym interesie do jednego z banków po-

Do Urzędu Pocztowego w

Zamówienie.

Niniejszem zamawiam wychodzące w Toruniu 6 razy w tygodniu „Słowo Pomorskie” na II kwartał 1927 za 9,33 zł, włącznie opłat poczt. Gazetę odbierać będę z poczty — proszę dostarczać pod poniższym adresem:*)
Należytość za prenumeratę proszę ściągnąć przez listowego.

Imię i nazwisko

Miejscowość: ulica i nr.

Kwit pocztowy.

Zł.

tytułem przedpłaty „Słowa Pomorskiego” za II kwartał 1927 odebrałem, co niniejszem potwierdzam.

....., dnia 1927.

podpis:

*) Niestosowne wykreślić.

Do Urzędu Pocztowego w

Zamówienie.

Niniejszem zamawiam wychodzące w Toruniu 6 razy w tygodniu „Słowo Pomorskie” na kwiecień 1927 r. za 3,11 zł, włącznie opłat pocztowych Gazetę odbierać będę z poczty — proszę dostarczać pod poniższym adresem:*)
Należytość za prenumeratę proszę ściągnąć przez listowego.

Imię i nazwisko

Miejscowość: ulica i nr.

Kwit pocztowy.

Zł.

tytułem przedpłaty „Słowa Pomorskiego” za kwiecień 1927 odebrałem, co niniejszem potwierdzam.

....., dnia 1927.

podpis:

*) Niestosowne wykreślić.

W przeszło milionach domów ten nowy rodzaj mydła wykonywa pranie co miesiąc: pozostaje tylko płókanie.

DZIEN prania staje się krótszy, łatwiejszy i weselejszy. Miljon z górą pań ma co miesiąc czystą, białą, świeżo wypraną bieliznę, bez żmudnej pracy tarcia.

Fabrykanci Lux'u wyrabiają nowy rodzaj mydła, dzięki któremu praca w dniu prania jest zmniejszona do połowy, gdyż mydło to pierze samo, pozostawiając Ci tylko płókanie.

Rinso sprzedawane jest w paczkach.

Drobne jego ziarenka rozpuszczają się szybko

i zupełnie wa wrzącej wodzie i wyzwalają w ten sposób oczyszczającą siłę Rinso.

Białe i obfite mydliny łagodnie i bez uszkodzenia bielizny rozpuszczają brud, tak iż podczas moczenia bielizny brud sam się z łatwością oddziela.

Praca więc polega jedynie na starannym wypłókaniu bielizny. Rinso można używać podczas gotowania i moczenia bielizny. Rinso skraca pracę prania do połowy.

Rinso

Lever Brothers Limited, Anglja.

PANNE

do pisania na maszynie, znająca język niem. ecki, biegle stenografująca, przyjmie d5446

CENTRALA ROLNICZA
Wejherowo.

Dobrze wprowadzona fabryka i hurtownia materiałów budowlanych na Pomorzu, poszukuje natychmiast wzgl. później, dzielnego

podróżującego

możliwie z branży budowlanej lub żelaza. Zgłoszenia z podaniem wynagrodzenia i załączeniem podobizny do Słowa Pom. pod d5539.

Państwowa wyluszczeniarnia nasion w Kłosnowie, poczta Chojnice Pomorze oferuje nasienie

sosny pospolitej (Pinus silvestris)

plerwszorzędnej jakości o 90%, siłę kiełkowania z województw zachodnich lub wschodnich; nasienie pochodzi z szyszek rwanych pod nadzorem państwowego personelu leśnego i wyluszczeniarni nasion w Kłosnowie. Cena 20 zł. za 1 kg. loco Kłosnowo. Wysyłkę uskutecznią się natychmiast za zaliczeniem pocztowym lub kolejowym na koszt nabywcy. k3171

Państwowy Nadleśniczy.

Wiosna 1927

NA BIEŻĄCY SEZON polecam

- Pierwszorzędne Nasiona -

Gospodarcze — Warzywne
Kwiatowe — Leśne

Wszelkie zboża siewne

B. Hozakowski, Toruń

Skład i hodowla nasion — Zakłady ogrodnicze. (Ilustrowany cennik główny wysyłam na żądanie bezpłatnie.) k 2902

UZYWAJ GRANULKI !!
RUSSYANA !!

KASZLU
DUSZNOŚCI i CHRYPKI
FABRYKA CHEMICZNO-FARMACEUTYCZNA "AP. KOWALSKI" WARSZAWA k2175

Do sprzedania wagonowo:

szczapy sosnowe
suche l. kl. po 11,50 zł. za mp.

wałki sosnowe
suche l. kl. po 10,00 zł. za mp.

franco wagon Ostromecko. Zgłoszenia:
Zarząd Dóbr Ordynacji,
Ostromecko. d5449

Dbajcie o swoje zdrowie!

„Szwajcarskie Gorzkie Ziolo” (z marką „Kogut”) są stosowane przy chorobach żołądka, kiszki, ob-

strukcji kamieni żółciowych. „Szwajcarskie Gorzkie Ziolo” są naturalnym łagodnym środkiem przeczyszczającym, ułatwiającym funkcje organów trawienia i działającym przeciwko otyłości. „Szwajcarskie Gorzkie Ziolo” pobudzają apetyt. Sprzedają apteki po zł 1,50 za pudełko. Skład główny apteka A. Gąseckiego w Warszawie ul. Leszno 41. Wysyłamy najmniej 2 pud. po otrzymaniu zł 4,30 (z przesyłką). k996

Cebula

Cytawska i Holenderska
Cytryny Messina
Pomarańcze malinowe
Sliwki kalifornijskie
Migdały, Rodzynki itd.
Zawsze do wyboru na składzie.
Największy i najstarszy interes tej branży na miejscu.

Blanck i Soński
Import owoców południowych
Poznań, Tama Garbarska 22. Tel. 14-24.

ZWAPNIENIE ZYL
stan zdenerwowania, zawroty głowy. Prosimy zażądać bezpłatnej broszurki o leczeniu domowym nieszkodliwym Sa-Ral. Dr. Welse u Dr. GEBHARDA & Co. Gdańsk 117a. k235

Wyrabiamy butelki z białego szkła

buteleczki perfumeryjne z wcieranymi korkami, apteczne, szkło stołowe, szkła do zapraw, słoiki do cukierków i t. d.

„IRENA” T. z o. p.
Fabryka Szkła

Telefon 280 INOWROCŁAW Telefon 280
dawn.: Wielkopolska Huta Szklana Fr. Dżwikowski T. z o. p. w Inowrocławiu

NA SEZON WIOSENNY
polecam

Żurnale na suknie, kostjomy, płaszczce, bieliznę, roboty ręczne, kapelusze oraz konfekcję dziecięcą.

Kroje do żurnali stałe na składzie.

Podręczniki do wszelkich robót ręcznych i do gospodarstwa domowego w wielkim wyborze.

Wzory do odprasowania na robotki ręczne.

Manekiny męskie i damskie do krawieczyzny.

S. KAŁAMAJSKI
Poznań k 3200 Toruń

Chorzy na cukrzyce

otrzymują bezpłatnie dokładną broszurę Nr. 10. Dr. Hugo Caro, Sp. z o. o., Gdańsk, Oddz 204c. k2373

A. DENIZOT,
LUBOŃ (POZNAŃ)
poleca k3144

drzewa i krzewy owocowe, parkowe i ozdobne, róże, konifery, rośliny na żywo. Cennik na żądanie!

Orkiestra salonowo-jazbandowa

(chrześcijańska) złożona z 5-6 osób, poszukuje angażament na sezon letni. Oferty proszę nadsyłać: d5540
Kalikst Świątkowski, Łódź, ul. Zgierska 11.

Niniejszem podaję do publicznej wiadomości, iż z dniem 1. marca r. b. objąłem
skład kolonialny
przy ul. Lubickiej 48.
Staraniem mojem będzie wielkim wyborem, tanimi cenami i skora obsługą szan. mych odbiorców zadowolnić. d5357
Franciszek Ludwikowski.

Różne.

RADJO
MAPA
EUROPY

50 groszy.
Rozmieszczenie Stacji nadawczych ich odległości od Warszawy wraz z tabelą długości fal d5535

M. ARCT
WARSZAWA.

Bardzo korzystna
sposobność uczc.
zarobkowania!!!

Potrzebni kolektorzy do zbierania składek na budowę kościoła. Młodzi panowie, uczniwi, niepokanej przeszłości, posiadający odpowiednie kwalifikacje, zechcą nadać swe zgłoszenia z dołączeniem życiorysu do filij Słowa Pomorskiego. Chelmska k3198

Złoto

w monetach i starą złotą bizuterję kupuje i płaci ceny najwyższe

W. Starzyński

Toruń, ul. Chelmińska 1

Licytacja przymusowa

Dnia 17. bm. o godz. 12-ej licytować będą na majątku Przeszkoda, pow. Wąbrzeźno najwięcej dającym za gotówkę: k3203

sanki wyjazdowe, 4 łózka, 2 stoły, 4 krzesła, piec żelazny, maszynkę do masła, hebel do kapusty, kuchomatów dla wołów, stare szory i inne rzeczy

Litwin, kom. sądowy.

Udzielam

porady prawnej w sprawach karnych, cywilnych, mieszkaniowych, rozwodowych, alimentacyjnych i t. d. Wywiad w każdym wypadku. Załatwiam reklamacje, skargi, wszelkie wnioski, zawieranie kontraktów. Tłumaczenia w obcych językach. Przyjmuję domy w administrację. Adamski, doradca prawny, Sukiennicza 2. (k 1368)

Pokój

umeblowany do wynajęcia. Mostowa 10. l. g9772

Mieszkania

3-pokojowego poszukuję zaraz od gospodarza za pożyczkę. Zgłoszenia do Sl. Pom. pod g 9668.

Pokój

dobrze umebl. dla 1 lub 2 panów zaraz lub od 1. do wynajęcia. Bydgoska 90 l. l. p. na wprost. g9736

Poszukuję

mieszkanie 5-6 pok. zaraz wprost od właśc. Agenci wykluczeni Łask, oferty do Słowa Pom pod g9711

Oddam.

jadłodajnię z pełnym urządzeniem w śródmieściu Torunia; cena 2000 zł. Wiadomość w „Sl. Pom.” pod g 9780.